

INVESTERINGSVOORSTEL

Onderwerp:	Investeringsvoorstel HWBP DEZ - Gewijzigd krediet
Aandachtsveldhouder:	ing. A.E.H. Looman
Informatie bij:	Basistaakmanager Waterveiligheid
Zaaknummer:	58893
Openbaarheid:	Openbaar
Bijlage(n):	-
Programma:	Waterveiligheid
Projectnummer:	812301
Projectnaam:	Dijkversterking Den Elterweg-Zutphen
Beleidsprestatie:	Primaire waterkering die voldoet aan wettelijke normen (4,7 km)
Bruto krediet:	€ 5.715.615,- (verkenning) € 7.171.336,- (planuitwerking)
Inkomsten:	€ 5.144.053,50 (verkenning) € 4.500.000,00 (planuitwerking)
Netto krediet:	€ 571.561,50 (verkenning) € 1.467.000,00 (planuitwerking)
Startmaand project:	April 2025
Eindmaand project:	April 2028

Advies Commissie Waterveiligheid en Watersysteem:

De commissie heeft het voorstel op 28 april jl. besproken. Op basis van een korte presentatie wordt een rondje gemaakt waarbij de commissie zich kan vinden in de voorgestelde lijn. De commissie adviseert het voorstel als hamerstuk te agenderen voor de vergadering van het algemeen bestuur.

Reactie college van dijkgraaf en heemraden:

Het voorstel wordt als hamerstuk geagendeerd voor de vergadering van het algemeen bestuur van 19 mei a.s.

Advies

1. Kennisnemen van de voortgang van het dijkversterkingsproject Den Elterweg-Zutphen, ontwikkelingen binnen het landelijke HWBP programma en afspraken die met het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma zijn gemaakt over de subsidieverstrekking van het project Den Elterweg-Zutphen.
2. Uitvoeren van een kredietmutatie voor project Den Elterweg-Zutphen ter grootte van € 230.615,-.
3. Ophogen van de eigen bijdrage ten behoeve van de planuitwerkingsfase Den Elterweg – Zutphen met € 967.000,-.

Inleiding

De dijkversterking Den Elterweg-Zutphen (DEZ) brengt een deel van dijkkring 50-1 op het wettelijke vereiste veiligheidsniveau. Resultaat van de verkenningsfase was op 11 maart 2025 het besluit van het college van Dijkgraaf en Heemraden tot het Voorkeursalternatief. Na de verkenningsfase is de planuitwerkingsfase gestart. Op 6 mei 2025 heeft het Algemeen Bestuur van Rijn en IJssel een aanvullend krediet verstrekt ten behoeve van de planuitwerkingsfase en voorbereiding realisatiefase.

In het investeringsvoorstel dat ten grondslag lag aan dit besluit is de kanttekening geplaatst dat het risico bestaat dat het HWBP de subsidieaanvraag niet honoreert. Als gevolg van de bestuurlijke herijking die in het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) plaatsvindt en de stijgende kosten en budgetdruk op programmaniveau, is dit risico toch opgetreden.

Op 7 oktober 2025 heeft het college van Rijn en IJssel besloten tot het indienen van de "Subsidieaanvraag project Den Elterweg–Zutphen". In november 2025 bleek dat het landelijke HWBP voornemens was de subsidieaanvraag af te wijzen. De subsidieaanvraag voor de planuitwerkingsfase van DEZ voldeed aan de vereisten van de subsidieregeling. Maar het kostenniveau was hoger dan het landelijke HWBP wilde subsidiëren.

Dit verschil in inzicht tussen het landelijke HWBP en het Waterschap Rijn en IJssel was aanleiding om gezamenlijk in gesprek te gaan om tot een oplossing te komen. Een deel van de oplossing is het besparen op kosten. Daarnaast is een ophoging van het krediet in de verkenningsfase vereist en een hogere eigen bijdrage aan de planuitwerkingsfase.

Eerder genomen besluiten

Het algemeen bestuur heeft op 8 november 2022 besloten:

1. Beschikbaar stellen van een aanvullend bruto krediet voor de verkenningsfase van Den Elterweg-Zutphen tot een totaalbedrag ter grootte van € 6.285.000

Het college van dijkgraaf en heemraden heeft op 31 januari 2023 besloten:

1. De gecombineerde Kennisgeving Voornemen en Kennisgeving Participatie van HWBP-project Den Elterweg-Zutphen, conform de nog in werking te treden Omgevingswet, te publiceren.

Het college van dijkgraaf en heemraden heeft op 21 november 2023 besloten:

1. Kennis te nemen van de notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de dijkversterking Den Elterweg-Zutphen.
2. Goedkeuring te verlenen voor het vrijgeven ter publicatie van de notitie Reikwijdte en Detailniveau dijkversterking Den Elterweg-Zutphen door de provincie Gelderland, in haar rol van bevoegd gezag.

Het college van dijkgraaf en heemraden heeft op 4 juni 2024 besloten:

Het algemeen bestuur heeft op 2 juli 2024 Burap 2024-1 goedgekeurd, met daarin een kredietmutatie voor project Den Elterweg-Zutphen:

812300 Verkenning 50-1 Den Elterweg-Zutphen met € -800.000,- (besluit AB)

812301 Planuitwerking 50-1 Den Elterweg-Zutphen met €800.000,- (besluit AB)

Het college heeft op 12 maart 2025 besloten:

1. In te stemmen met de Nota voorkeursalternatief voor de dijkversterking van Den Elterweg-Zutphen, inclusief MER-fase 1.

Het algemeen bestuur heeft op 6 mei 2025 besloten:

Een aanvullend bruto krediet ter grootte van € 6.601.951 (totaalkrediet € 7.401.951) beschikbaar te stellen ten behoeve van de planuitwerking en voorbereiding realisatiefase voor de dijkversterking Den Elterweg-Zutphen.

Het college heeft op 7 oktober 2025 besloten:

1. In te stemmen met de subsidieaanvraag voor de planuitwerking Den Elterweg-Zutphen, zoals verwoord in bijgaande brief aan de Minister I&W, met een totale omvang van €8.164.768.

Onderbouwing

1.1 Om het dijktraject Den Elterweg–Zutphen (50-1) waterveilig te maken conform wettelijke vereisten, worden de verkennings- en planuitwerkingsfase doorlopen.

De dijkversterking DEZ maakt onderdeel uit van het HWBP programma van Rijn en IJssel. De aanpak en werkwijze voor HWBP projecten van Rijn en IJssel zijn opgenomen in het HWBP programmaplan. Realiseren van veilige waterkeringen conform de wettelijke vereisten staat hierin voorop. In het dijkversterkingsproject Den Elterweg-Zutphen is de verkenningsfase doorlopen met het vaststellen van het Voorkeursalternatief als resultaat. Daarna is de planuitwerkingsfase opgestart (2025) met als beoogd resultaat een Projectbesluit Omgevingswet en de voorbereiding van een aanbesteding van de werkzaamheden.

1.2 De landelijke HWBP alliantie subsidieert de HWBP dijkversterkingsprojecten. Het landelijke HWBP wordt bestuurlijk herijkt als gevolg van stijgende kosten en budgetdruk.

Het landelijke HWBP is een alliantie van Rijkswaterstaat en 21 waterschappen. De alliantie financiert de HWBP projecten op basis van een subsidieregeling. Ieder dijkversterkingsproject vraagt per planfase een subsidie aan. Voor het project Den Elterweg Zutphen is de subsidie voor de verkenningsfase in 2022 toegekend. De subsidie voor de planuitwerkingsfase moet nog toegekend worden.

Binnen het landelijke HWBP programma vindt een bestuurlijke herijking plaats (2025/2026). Aanleiding hiertoe zijn onder meer stijgende kosten en budgetdruk. In de herijking worden nieuwe instrumenten ontwikkeld voor de beoordeling van projecten en subsidieaanvragen. Ook speelt het referentiekader een belangrijkere rol in het bepalen van subsidiabele kosten. Deze instrumenten worden ontwikkeld parallel aan de voorbereiding en indiening van de subsidieaanvraag planuitwerking Den Elterweg-Zutphen. Ze zijn hier dus niet voor beschikbaar, maar de stijgende kosten en budgetdruk spelen hier al wel een rol.

1.3 De herijking werkt deels ook door in de subsidieaanvraag van de dijkversterking Den Elterweg-Zutphen. Hierover zijn met het HWBP intensieve gesprekken gevoerd. Met als resultaat nadere afspraken over de afronding en eindverantwoording van de Verkenningsfase en over de eigen bijdrage van Rijn en IJssel aan de planuitwerkingsfase.

De subsidieaanvraag voor de planuitwerkingsfase van DEZ voldeed aan de vereisten van de subsidieregeling. Maar het kostenniveau was circa € 3 miljoen hoger dan het landelijke HWBP wilde subsidiëren op basis van het referentiekader. Waterschap Rijn en IJssel vroeg om maatwerk ten behoeve van het project DEZ. Aanleiding voor het benodigde maatwerk liggen in schaalnadeel, complexiteit en projectspecifieke kostenverhogende factoren. Het kostenniveau was toch aanleiding voor het voornemen van het landelijke HWBP de subsidieaanvraag af te wijzen.

Het Waterschap Rijn en IJssel en het landelijke HWBP voerden intensief overleg over deze kosten. De planuitwerkingsfase DEZ loopt al sinds 2025 en het Waterschap Rijn en IJssel werkt nog tot 2050 samen met het HWBP aan de dijkversterkingsopgaven. Een gezamenlijke oplossing heeft dan ook de voorkeur boven een (juridische) vervolgpcedure. Zo voorkomen we voortdurende onduidelijkheid, verdragingskosten en proceskosten die niet bijdragen aan waterveiligheid en de doelstellingen van HWBP alliantie. Stopzetten van het project DEZ zou betekenen dat veel van het al verrichte werk later weer overgedaan moet worden en heeft een negatief effect op het draagvlak bij de omwonenden van de dijkversterking. Een

zorgvuldig en compleet afgeronde planuitwerkingsfase is de basis voor een succesvolle realisatiefase waarin de werkzaamheden buiten leiden tot een veilige, versterkte waterkering.

De afspraak met het HWBP bestaat uit drie delen:

1. Besparen op kosten: Met het HWBP is verkend op welke wijze kostenbesparingen doorgevoerd kunnen worden in de lopende planuitwerking. Randvoorwaarde blijft het realiseren van een veilige waterkering.
2. Overhevelen van kosten: een deel van de in de subsidieaanvraag opgevoerde kosten, behoren tot de verkenningsfase en worden daaraan toegerekend. Daarvoor moet de eindverantwoordingsrapportage aangepast worden.
3. Eigen bijdrage: Rijn en IJssel verhoogt de eigen bijdrage aan de planuitwerkingsfase. Deze kosten zijn niet subsidiabel.

Ieder van de delen bestaat uit € 967.000,-, tezamen overbruggen ze het verschil van circa € 3 miljoen.

De aangegeven besparing is op een beheerste wijze te realiseren. De HWBP subsidieregeling werkt op basis van voorcalculatie. De huidige voortgang in de planuitwerking geeft een vergevorderd inzicht in de omvang van benodigde activiteiten, de (resterende) risico's en mogelijkheden tot het boeken van tijdswinst. Door deze kennis nu in te zetten is een besparingsopgave ten opzichte van de originele subsidieaanvraag op een beheerste wijze mogelijk. Tegelijkertijd worden in de planuitwerking geen concessies gedaan aan waterveiligheid.

1.2. Voor het overhevelen van kosten naar de verkenningsfase is een kredietmutatie benodigd: eerder al beschikbaar gesteld krediet voor de planuitwerkingsfase moet overgeheveld worden naar de verkenningsfase.

De met het HWBP gemaakte afspraken passen niet binnen het actuele krediet van de verkenningsfase. De actuele kredietruimte betreft € 5.485.000,-, terwijl totale kosten na overheveling € 5.715.615,- bedragen. Een verhoging (mutatie) van het krediet voor de verkenningsfase met € 230.615,- is benodigd.

De verwachte kosten voor de planuitwerkingsfase (€5.967.000,-^[1]) zijn lager dan het momenteel beschikbare krediet voor de planuitwerkingsfase en voorbereiding realisatiefase (€ 7.401.951,-). Een verlaging (mutatie) van het krediet voor de planuitwerkingsfase met € 230.615,- is mogelijk.

Daarom wordt een verschuiving (kredietmutatie) voorgesteld van krediet van de planuitwerkingsfase naar de verkenningsfase. Aan het eind van de planuitwerkingsfase worden op basis van dit krediet voorbereidingen getroffen voor de realisatiefase. Onderdeel van deze voorbereidingen is het aanvragen van het krediet voor de realisatie.

1.1 De afspraken met het HWBP wijken af van de standaard eigen bijdrage van 10% van Rijn en IJssel aan HWBP projecten. Daarom is een hogere eigen bijdrage benodigd.

De met het HWBP gemaakte afspraken vragen ook om een eenmalige extra eigen bijdrage van Waterschap Rijn en IJssel van €967.000,-. Deze bijdrage wordt gedaan naast de standaard eigen bijdrage van 10% en maakt geen onderdeel uit van de subsidieregeling.

Kosten

Na verwerking van de afspraken met het landelijke HWBP bedragen de totale bruto kosten voor de Verkenningfase € 5.715.615,-. De totale bruto kosten voor de Planuitwerkingsfase zijn geraamd op € 5.967.000,-.

De verantwoording voor de uitgaven van het krediet loopt via de P&C-cyclus en jaarlijks wordt op basis van de werkelijk gemaakte kosten en ontvangen subsidie geactiveerd. Eventuele afwijkingen tussen werkelijk gemaakte kosten in een jaar en reeds verleende subsidies worden gerapporteerd via de BURAP.

Meerjarenprogrammering

Deze investering is opgenomen in de meerjarenprogrammering van het programma .

Taak

Programma Waterveiligheid

Gevolgen exploitatie

De afschrijvingslasten kunnen worden opgevangen binnen de exploitatie van het programma waterveiligheid.

Kanttekeningen en risico's

- Het project heeft als einddoel het realiseren van veilige waterkeringen die voldoen aan de wettelijke vereisten. Besparingen worden zorgvuldig afgewogen met behulp van risicomanagement. Leiden deze besparingen tot risico's voor de veiligheid of tot extra toekomstige financiële risico's, dan wordt deze heroverwogen, aangepast of niet uitgevoerd.
- Het landelijke HWBP-programma is in ontwikkeling. Er is sprake van een toename van de kosten en tegelijk staan de budgetten onder druk. Als gevolg van de bestuurlijke herijking zal voor toekomstige projectfasen deze budgetdruk doorwerken in lopende projecten.
- Na de planuitwerkingsfase volgt de realisatiefase. Hiervoor wordt een nieuwe subsidieaanvraag gedaan bij het HWBP. In deze subsidieaanvraag wordt gebruik gemaakt van de instrumenten die ontwikkeld worden in het kader van de landelijke bestuurlijke herijking. Dit borgt dat een volgende subsidieaanvraag binnen het referentiekader opgesteld wordt, danwel dat voorafgaand aan indienen van de aanvraag een escalatie op directieniveau plaatsvindt. Daarnaast wordt de subsidie – na gunning van de werkzaamheden aan een aannemer - aangepast op eventuele meerkosten (en minderkosten) in het aanbestedingsresultaat.

Juridische consequentie

Er zijn geen juridische consequenties aan dit investeringsvoorstel verbonden. De gemaakte afspraken met het landelijke HWBP passen binnen de landelijke subsidieregeling.

Participatie en communicatie

Er wordt naar aanleiding van dit voorstel geen participatie of communicatie voorzien. Onderdeel van het project Den Elterweg–Zutphen is een zorgvuldig en herleidbaar participatieproces doorlopen dat bijdraagt aan een gedragen projectbesluit.

Uitvoering

De uitvoering van de planuitwerkingsfase ligt bij het projectteam onder de eindverantwoordelijkheid van de projectmanager en aanpassingsmanager Waterveiligheid en loopt sinds medio 2025.

^[1] excl. bijdrage aan meekoppelkansen (€ 27.830,-)